Utlåtande GrUU 24/2020 rd– RP 71/2020 rd

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utstationering av arbetstagare

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utstationering av arbetstagare (RP 71/2020 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Sakkunniga

Skriftligt yttrande har lämnats av
- arbets- och näringsministeriet
- professor Olli Mäenpää
- professor Janne Salminen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om utstationering av arbetstagare ändras. Genom de föreslagna ändringarna genomförs direktivet om ändring av direktivet om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster.

När propositionen lämnades avsågs lagen träda i kraft den 30 juli 2020. De ändringar som gäller anmälan om utstationering av arbetstagare ska träda i kraft den 1 oktober 2021, efter att de tekniska ändringar som ändringarna i anmälningsförfarandet förutsätter har blivit klara.

I motiven till lagstiftningsordningen granskas lagförslaget med avseende på egendomsskyddet. Enligt regeringens uppfattning kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser dock att det behövs ett utlåtande av grundlagsutskottet i frågan.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att lagen om utstationering av arbetstagare ändras. Genom ändringarna genomförs direktivet om ändring av direktivet om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster. Ändringarna går ut på att precisera bestämmelserna om lönen för utstationerade arbetstagare och tillämpa villkoren för inkvartering på både utstationerade arbetstagare och nationella arbetstagare för att främja likabehandling. Ändringarna medför också en skyldighet för arbetsgivare att ersätta kostnader för resa, kost och logi som utstationerade arbetstagare ådrar sig när de är borta från sin ordinarie arbetsplats i Finland.

På arbetstagare som är utstationerade när den föreslagna lagen träder i kraft ska bestämmelserna i den tidigare lagen tillämpas till dess att 12 månader förflutit från lagens ikraftträdande. Bestämmelserna i 4 a § ska dock tillämpas från lagens ikraftträdande när varaktigheten av en utstationerad arbetstagares arbete beräknas. Regleringen kan således ha konsekvenser för de avtal som ingåtts mellan näringsidkarna (det utstationerande företaget och beställarföretaget) innan lagen trädde i kraft.

I motiven till lagstiftningsordningen granskas regleringens konsekvenser för befintliga avtal med avseende på det egendomsskydd som tryggas i 15 § i grundlagen. Egendomsskyddet i grundlagen säkrar också varaktigheten i ett avtalsförhållande, även om förbudet mot retroaktiva ingrepp i avtalsförhållanden inte har varit absolut i grundlagsutskottets praxis (se. t.ex. GrUU 2/2014 rd, s. 2/I, GrUU 36/2010 rd, s. 2/II och GrUU 42/2006 rd, s. 2/I). Skyddet för kontinuiteten i förmögenhetsrättsliga rättshandlingar bottnar i tanken att skydda rättssubjektens berättigade förväntningar i ekonomiska frågor (se t.ex. GrUU 2/2014 rd, s. 2/I, GrUU 36/2010 rd, s. 2/II och GrUU 42/2006 rd, s. 4/I). Grundlagsutskottet har i allmänhet ansett att det i skyddet för berättigade förväntningar ingår en rätt att lita på att lagstiftningen om viktiga rättigheter och skyldigheter i avtalsförhållanden är bestående och att dessa frågor därför inte kan regleras på ett sätt som urholkar parternas rättsliga ställning i oskälig grad (GrUU 2/2014 rd, s. 2/I, GrUU 36/2010 rd, s. 2/II och GrUU 42/2006 rd, s. 4/I). Grundlagsutskottet har även bedömt den här typen av bestämmelser som ingriper i egendomsskyddet med avseende på de generella villkoren för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, till exempel kravet på acceptans och proportionalitet (se t.ex. GrUU 56/2005 rd, s. 2/I, GrUU 2/2014 rd, s. 2 och GrUU 36/2010 rd, s. 2/II).

Syftet med ändringarna är att främja likabehandlingen av utstationerade arbetstagare och nationella arbetstagare i fråga om anställningsvillkoren och att främja en jämlik konkurrens mellan företagen. Regleringen anknyter till den skyldighet som det allmänna enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har att sörja för skyddet av arbetskraften, och det finns godtagbara grunder för den. Dessutom ska skyldigheterna enligt lagen börja tillämpas på redan utstationerade arbetstagare först efter en övergångsperiod (se GrUU 56/2005 rd, s. 2/II). Den föreslagna övergångsbestämmelsen är inte problematisk med tanke på egendomsskyddet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors 9.9.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johanna Ojala-Niemelä sd
vice ordförande Antti Häkkänen saml
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Maria Guzenina sd
medlem Olli Immonen saf
medlem Hilkka Kemppi cent
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Wille Rydman saml
medlem Heikki Vestman saml
medlem Tuula Väätäinen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Liisa Vanhala.